

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол №10 від
«11» червня 2025 р.

«ПРАВОЗНАВСТВО»

СИЛАБУС

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>3</u>	<u>6</u>	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>54</u>	<u>90</u>	<u>6</u>

1. Загальна інформацію про викладача (лектора, асистента).

Микола Максимов

Доктор психологічних наук, професор кафедри психології ЗФУУ

Контактна інформація: e-mail: mykola.maksymov@usfu.edu.ua

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

На вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» відводиться **90** годин **3** кредити ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Вивчення здійснюється протягом 6 семестру на 3-ому курсі навчання.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Для успішного засвоєння дисципліни «Правознавство» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких предметів:

Пререквізити:

- Правові засади психолога та психотерапевта — дисципліна, що формує знання про законодавчі, нормативні та етичні основи професійної діяльності психолога й психотерапевта.
- Психологія управління — курс, присвячений дослідженню психологічних закономірностей управлінської діяльності та взаємодії керівника з колективом.
- Основи міжпрофесійної взаємодії — дисципліна, що розкриває принципи ефективної співпраці психологів з фахівцями інших галузей у сфері охорони здоров'я та освіти.
- Нормативно-правове забезпечення психологічної діяльності — курс, спрямований на вивчення правових норм, що регулюють професійну діяльність психолога та гарантують якість і безпеку послуг.
- Професійні ризики фахівців сфери охорони психічного здоров'я — дисципліна, що аналізує природу, види та наслідки професійних ризиків у роботі психологів і психотерапевтів, а також методи їх профілактики.

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

Постреквізити:

- Психологія сім'ї та подружжя — дисципліна, що досліджує закономірності розвитку сімейних і подружніх стосунків, їхній вплив на особистість та методи психологічної допомоги сім'ї.
- Основи психофармакології — курс, присвячений вивченню дії лікарських препаратів на психіку, їхніх механізмів та застосування у лікуванні психічних і поведінкових розладів.

- Сексологія — дисципліна, що аналізує психологічні та біологічні аспекти сексуальності, проблеми сексуальної поведінки та методи психотерапевтичної роботи у сфері сексуального здоров'я.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Правознавство» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про право як соціальне явище, його функції та роль у суспільстві, а також про основні галузі права та їх практичне застосування.

Дисципліна забезпечує розуміння джерел права та їх класифікації, системи права, конституційних основ правової системи України, а також правових відносин і правосвідомості.

Вона інтегрує знання з цивільного, адміністративного, кримінального, трудового та міжнародного права, формуючи компетентності для професійної діяльності у сфері юриспруденції, державного управління та соціального захисту.

Завдяки вивченню дисципліни студенти отримують можливість аналізувати правові норми, застосовувати їх у практичній діяльності, оцінювати правові ризики та формувати правову культуру.

6. Призначення навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Правознавство» призначена для формування у здобувачів вищої освіти системних знань про правові основи суспільних відносин, структуру та функції правової системи, а також галузі права та їх практичне застосування.

Дисципліна забезпечує підготовку студентів до аналізу та застосування правових норм, оцінки правових ризиків та вирішення правових ситуацій у професійній діяльності.

Дисципліна інтегрує знання з конституційного, цивільного, адміністративного, кримінального, трудового та міжнародного права, формуючи компетентності для роботи у сфері юриспруденції, державного управління та соціального захисту.

Призначення дисципліни полягає у розвитку правової культури, правосвідомості та здатності застосовувати правові знання для захисту прав і свобод людини, забезпечення законності та справедливості у суспільстві.

7. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Правознавство» є формування у здобувачів вищої освіти системні знання про основи права та правові системи, забезпечити розуміння законодавчих норм та їх застосування, а також розвинути навички правового мислення й уміння орієнтуватися у правовому полі професійної діяльності.

8. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Правознавство» є:

- Охарактеризувати структуру та функції правової системи України.
- Представити основні галузі права (конституційне, цивільне, адміністративне, кримінальне тощо).
- Надати знання про права та обов'язки громадян.
- Описати механізми захисту прав людини.
- Запропонувати приклади застосування правових норм у професійній діяльності.
- Сформувати навички аналізу правових документів та актів.

8.1. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» здобувач вищої освіти повинен

Знати:

- основні поняття та принципи права;
- джерела права та їх класифікацію;
- структуру та систему права України;
- конституційні основи правової системи;
- галузі права: цивільне, адміністративне, кримінальне, трудове, міжнародне;
- права та свободи громадян, закріплені законодавством.

Уміти:

- аналізувати правові норми та застосовувати їх у практичних ситуаціях;
- визначати правові наслідки дій та рішень;
- користуватися нормативно-правовими актами у професійній діяльності;
- оцінювати правові ризики та пропонувати шляхи їх мінімізації;
- застосовувати знання з різних галузей права для вирішення правових ситуацій;
- формувати правову культуру та правосвідомість у професійній і громадянській діяльності.

9. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Правознавство» складається з двох змістовних модулів:

Змістовний модуль 1. Теоретичні основи правознавства

Тема 1. Поняття та предмет правознавства

Правознавство є комплексною навчальною дисципліною, що охоплює знання про право як систему норм, які регулюють суспільні відносини. Воно визначає предмет дослідження — закономірності виникнення, функціонування та розвитку права. Правознавство формує уявлення про право як соціальний регулятор, його роль у забезпеченні справедливості та правопорядку.

Значення правових знань для професійної діяльності та громадянського життя.

Тема 2. Джерела права та їх класифікація

Джерела права — це офіційні форми вираження правових норм, що мають обов'язкову силу. До них належать закони, підзаконні акти, міжнародні договори та правові звичаї. Класифікація джерел права дозволяє систематизувати правові норми та визначати їх ієрархію. Вивчення джерел права забезпечує розуміння механізмів правового регулювання та застосування норм у практиці.

Тема 3. Система права та галузі права

Система права складається з галузей та інститутів, що регулюють різні сфери суспільних відносин. Вона має внутрішню структуру, яка забезпечує узгодженість і цілісність правового регулювання. Галузі права включають конституційне, цивільне, кримінальне, адміністративне та інші напрями. Знання системи права дозволяє орієнтуватися у правовому полі та застосовувати норми у професійній діяльності.

Тема 4. Конституційні основи правової системи України

Конституція України є основним законом держави, що визначає її політичний устрій, права та свободи громадян. Вона закріплює принципи верховенства права, демократії та поділу влади. Конституційні положення формують фундамент для розвитку галузей права та правозастосування. Вивчення Конституції забезпечує розуміння базових засад правової системи України.

Тема 5. Правові відносини та правосвідомість

Правові відносини виникають у процесі реалізації правових норм між суб'єктами права. Вони мають структуру, що включає суб'єктів, об'єкт та зміст правовідносин. Важливим чинником є правосвідомість, яка визначає ставлення громадян до права та його дотримання. Розуміння правових відносин і правосвідомості сприяє ефективному застосуванню права у суспільстві.

Змістовний модуль 2. Галузеві аспекти правознавства

Тема 6. Цивільне право та цивільні правовідносини

Цивільне право регулює майнові та особисті немайнові відносини між громадянами та організаціями. Воно визначає права власності, зобов'язальні та договірні відносини. Цивільні правовідносини забезпечують реалізацію прав та інтересів учасників у сфері економіки та побуту. Знання цивільного права необхідне для захисту прав громадян та організацій у судовій практиці.

Тема 7. Адміністративне право та адміністративна відповідальність

Адміністративне право регулює діяльність органів державної влади та їх взаємодію з громадянами. Воно визначає порядок прийняття рішень, права та обов'язки посадових осіб. Адміністративна відповідальність настає за порушення правил і норм у сфері управління. Вивчення адміністративного права сприяє розумінню механізмів державного управління та контролю.

Тема 8. Кримінальне право та кримінальна відповідальність

Кримінальне право встановлює поняття злочину, види покарань та принципи кримінальної відповідальності. Воно спрямоване на охорону суспільних відносин від небезпечних посягань. Кримінальна відповідальність є важливим інструментом забезпечення правопорядку та справедливості. Знання кримінального права необхідне для розуміння механізмів захисту прав і свобод громадян.

Тема 9. Трудове право та соціальний захист

Трудове право регулює відносини між працівниками та роботодавцями, визначає їх права та обов'язки. Воно забезпечує умови праці, порядок укладання та розірвання трудових договорів. Соціальний захист включає гарантії для працівників у випадку втрати працездатності чи безробіття. Вивчення трудового права сприяє формуванню правової культури у сфері праці.

Тема 10. Міжнародне право та його значення для України

Міжнародне право регулює відносини між державами та міжнародними організаціями. Воно ґрунтується на принципах суверенітету, невтручання та співробітництва. Для України міжнародне право має особливе значення у сфері інтеграції та захисту національних інтересів. Знання міжнародного права дозволяє розуміти механізми участі держави у світовій спільноті.

10. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем для вивчення	Кількість годин			
	денна форма			
	у тому числі			
	усього	лекц	практ	с.р
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи правознавства				
Тема 1. Поняття та предмет правознавства. Охарактеризація права як соціального явища, його функцій та ролі у суспільстві.	10	2	2	6
Тема 2. Джерела права та їх класифікація. Основні форми вираження правових норм: закони, підзаконні акти, міжнародні договори.	9	2	1	6
Тема 3. Система права та галузі права. Структура права, поділ на галузі та інститути, їх взаємозв'язок.	9	2	1	6
Тема 4. Конституційні основи правової системи України. Значення Конституції як основного закону держави, її принципи та положення.	10	2	2	6
Тема 5. Правові відносини та правосвідомість. Сутність правових відносин, їх елементи та роль правосвідомості у правозастосуванні.	9	2	2	5
Змістовний модуль 2. Галузеві аспекти правознавства				
Тема 6. Цивільне право та цивільні правовідносини. Основні положення цивільного права, права власності та зобов'язальні відносини.	9	2	2	5

Тема 7. Адміністративне право та адміністративна відповідальність. Принципи регулювання діяльності органів влади та види адміністративних правопорушень.	8	2	1	5
Тема 8. Кримінальне право та кримінальна відповідальність. Поняття злочину, види покарань та принципи кримінальної відповідальності.	8	2	1	5
Тема 9. Трудове право та соціальний захист. Правове регулювання трудових відносин, права та обов'язки працівників і роботодавців.	9	2	2	5
Тема 10. Міжнародне право та його значення для України. Основні принципи міжнародного права, участь України у міжнародних договорах та організаціях.	9	2	2	5
Усього	90	20	16	54

11. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійне заняття 1. Правознавство як наука та навчальна дисципліна - Охарактеризувати право як соціальне явище. - Представити основні функції права. - Надати приклади ролі права у суспільстві. - Описати предмет правознавства. - Запропонувати приклади застосування правових знань у професійній діяльності.	6
2	Самостійне заняття 2. Джерела права та їх класифікація - Охарактеризувати поняття «джерела права». - Представити основні види джерел права. - Надати приклади законів та підзаконних актів. - Описати значення міжнародних договорів. - Запропонувати схему класифікації джерел права.	6
3	Самостійне заняття 3. Система права та її галузі - Охарактеризувати структуру системи права. - Представити основні галузі права. - Надати приклади інститутів права. - Описати взаємозв'язок між галузями права. - Запропонувати приклади застосування системи права у практиці.	6
4	Самостійне заняття 4. Конституційні основи правової системи України - Охарактеризувати Конституцію як основний закон. - Представити принципи верховенства права та демократії. - Надати приклади конституційних прав і свобод. - Описати значення Конституції для розвитку права. - Запропонувати приклади застосування конституційних норм у практиці.	6
5	Самостійне заняття 5. Правові відносини та правосвідомість Охарактеризувати структуру правових відносин.	5

	– Представити суб'єктів та об'єкти правовідносин. – Надати приклади правових відносин у суспільстві. – Описати значення правосвідомості. – Запропонувати способи формування правової культури.	
6	Самостійне заняття 6. Цивільне право та цивільні правовідносини – Охарактеризувати предмет цивільного права. – Представити основні види цивільних правовідносин. – Надати приклади договірних відносин. – Описати права власності та їх захист. – Запропонувати практичні завдання з цивільного права.	5
7	Самостійне заняття 7. Адміністративне право та адміністративна відповідальність – Охарактеризувати предмет адміністративного права. – Представити права та обов'язки громадян у сфері управління. – Надати приклади адміністративних правопорушень. – Описати види адміністративної відповідальності. – Запропонувати приклади рішень органів влади.	5
8	Самостійне заняття 8. Кримінальне право та кримінальна відповідальність – Охарактеризувати поняття злочину. – Представити основні види покарань. – Надати приклади злочинів та їх наслідків. – Описати принципи кримінальної відповідальності. – Запропонувати способи профілактики злочинності.	5
9	Самостійне заняття 9. Трудове право та соціальний захист – Охарактеризувати предмет трудового права. – Представити права та обов'язки працівників і роботодавців. – Надати приклади трудових договорів. – Описати механізми соціального захисту. – Запропонувати практичні кейси з трудового права.	5
10	Самостійне заняття 10. Міжнародне право та його значення для України – Охарактеризувати основні принципи міжнародного права. – Представити міжнародні організації, членом яких є Україна. – Надати приклади міжнародних договорів України. – Описати значення міжнародного права для інтеграції України. – Запропонувати приклади впливу міжнародного права на внутрішню політику	5
Всього		54

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Бабкін В. Д. *Конституційне право України*. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 400 с.

2. Копейчиков В. В. *Загальна теорія держави і права: навчальний посібник*. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 320 с.
3. Котюк В. О. *Основи правознавства*. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2020. 256 с.
4. Рабінович П. М. *Основи загальної теорії права та держави*. Львів: Кальварія, 2022. 280 с.
5. Скакун О. Ф. *Теорія держави і права*. Харків: Консум, 2021. 520 с.

Додаткові:

6. Буроменський М. В. *Міжнародне право*. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 370 с.
7. Гончаренко В. Г. *Трудове право України*. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 300 с.
8. Копиленко О. Л. *Адміністративне право України*. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 350 с.
9. Костицький В. В. *Кримінальне право України*. Київ: Алерта, 2023. 410 с.
10. Тихий О. В. *Цивільне право України: курс лекцій*. Харків: Право, 2022. 280 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України — rada.gov.ua
2. Судова влада України — court.gov.ua
3. Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів — zakon.rada.gov.ua ([zakon.rada.gov.ua in Bing](http://zakon.rada.gov.ua))
4. Електронна бібліотека юридичної літератури — library.nlu.edu.ua ([library.nlu.edu.ua in Bing](http://library.nlu.edu.ua))
5. Міністерство юстиції України — minjust.gov.ua
6. Конституційний Суд України — ccu.gov.ua
7. Верховний Суд України — supreme.court.gov.ua ([supreme.court.gov.ua in Bing](http://supreme.court.gov.ua))
8. Офіційний портал Верховної Ради України — rada.gov.ua

13. Контроль і оцінка результатів навчання

13.1. Види контролю (поточний, підсумковий), проміжна атестація

Методи контролю: поточний, підсумковий.

При оцінюванні знань здобувача освіти приділяється перевага стандартизованим методам контролю: тестування (комп'ютерне), письмові роботи, контроль практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Він містить: опитування, співбесіду, відповіді на питання, комп'ютерне тестування, виступ з доповіддю, захист рефератів.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці вивчення дисципліни у вигляді диференційованого заліку.

13.2. Форми контролю

Оцінка за розділ визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового контролю (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні кожного розділу (залікового кредиту) – 100, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 60 балів (60%), за результатами підсумкового контролю – 40 балів (40%).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей з кожної теми та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами освіти. При оцінюванні навчальної діяльності здобувача освіти необхідно надавати перевагу стандартизованим методам контролю: тестуванню, структурованим письмовим роботам, структурованому за процедурою контролю практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

ОЦІНКУ **“ВІДМІННО”** отримує здобувач освіти, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому здобувач освіти не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

ОЦІНКУ **“ДОБРЕ”** отримує здобувач освіти, який знає програмовий матеріал грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

ОЦІНКУ **“ЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

ОЦІНКУ **“НЕЗАДОВІЛЬНО”** отримує здобувач освіти, який не знає значної частини програмового матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Бали за поточну успішність прив'язуються до середньої арифметичної оцінки за традиційною чотирибальною системою незалежно від кількості занять. Конвертація проводиться перед підсумковим контролем.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем на останньому контрольному занятті. До підсумкового контролю допускають

здобувачів освіти, які виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою, та при вивченні розділу набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Конкретні форми підсумкового контролю визначаються у робочій навчальній програмі

Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач освіти набрав не менше 20 балів.

Оцінювання дисципліни:

Оцінка з дисципліни виставляється лише здобувачам освіти, яким зараховані усі розділи з дисципліни. Оцінка з дисципліни виставляється як середня з оцінок за розділи, на які структурована навчальна дисципліна. Оцінка з дисципліни F ("2") виставляється здобувачам освіти, яким не зараховано хоча б один розділ з дисципліни після завершення її вивчення. Оцінка Fx ("2") виставляється здобувачам освіти, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але не склали підсумковий контроль. Вони мають право на повторне складання підсумкового контролю не більше двох разів за графіком, затвердженим деканатом.

Здобувачі освіти які одержали оцінку F по завершенні вивчення дисципліни (не виконали навчальну програму хоча б з одного розділу або не набрали за поточну навчальну діяльність з розділу мінімальну кількість балів), мають пройти повторне навчання з відповідного розділу. Рішення приймається керівництвом ЗВО відповідно до нормативних документів, затвердженим в установленому порядку.

14. Політика навчальної дисципліни

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися обов'язків, передбачених статтею 63 Закону України «Про вищу освіту», а також:

- своєчасно та в повному обсязі відвідувати заняття, передбачені навчальним планом та графіком навчального процесу;
- своєчасно та належним чином виконувати всі види завдань, передбаченими навчальними планами та програмами;
- у встановленому державними стандартами обсязі володіти теоретичними знаннями, практичними навичками, сучасними методами досліджень, проходити контрольні заходи, передбачені навчальними планами та програмами;
- своєчасно складати (перескладати) залік, виконувати контрольні роботи, відпрацьовувати заняття в терміни та за графіком, встановленими кафедрою психології;
- своєчасно інформувати викладача щодо неможливості з поважних причин відвідувати заняття;
- постійно прагнути до підвищення загальної культури, морального вдосконалення, проявляти належну повагу до керівних, науково-педагогічних, навчально-допоміжних працівників;
- дбайливо ставитись до майна, яке йому надано в користування, дотримуватись правил внутрішнього трудового розпорядку;

- виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями.
- у повному обсязі відшкодувати збитки, нанесені невиконанням чи неналежним виконанням умов з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватися положень етичного кодексу ЗФУУ.

Здобувач освіти має права, передбачені статтею 62 Закону України «Про вищу освіту».

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.